

Afgørelser – Reg. nr.: 05759.00

Fredningen vedrører: Fur Nordkyst

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   30-10-1979, 09-09-1974

Fredningsnævnet   06-05-1974, 21-07-1976

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

30/10-1979

År 1979, den 30. oktober, afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 223//74 om fredning af arealer ved nordkysten af øen Fur i Sundsøre kommune.

Fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds afsagde den 6. maj 1974 og den 21. juli 1976 kendelser om fredning af arealer på ialt ca. 31 ha beliggende ved nordkysten af øen Fur. Kendelserne omfatter helt eller delvis 15 ejendomme, hvoraf den ene ejes af Sundsøre kommune. Erstatning for fredningen tilkendtes 12 private ejere med ialt 91.080 kr., hvortil kom et omkostningsbeløb på 1.000 kr. Kommunen og 2 private ejere havde givet afkald på erstatning.

Kendelsen af 6. maj 1974 indbragtes for overfredningsnævnet af Sundsøre kommunalbestyrelse og 3 private ejere. Efter afsigelsen af kendelsen af 21. maj 1976 er anken kun opretholdt af 2 af de private ejere væsentligst med påstand om forhøjelse af erstatningen.

Under sagens behandling for overfredningsnævnet er fredningen anbefalet af det daværende fredningsplanudvalg for Viborg amt, der havde rejst fredningssagen, samt af kommunalbestyrelsen, naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening. Fredningsstyrelsen har henstillet, at det som led i fredningen bestemmes, at langdyssen på matr.nr. 27 e og 101 c, Fur, der er den eneste langdysse på øen, undergives naturfredningslovens bestemmelser om beskyttelse af jordfaste fortidsminder. Langdyssen blev i 1950 undtaget fra denne beskyttelse i medfør af den dagældende naturfredningslovs § 2, stk. 1, 7. punktum.

I sagens behandling har deltaget 8 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal herefter udtale:

Fredningens gennemførelse og afgrænsning.

Det tiltrædes, at såvel de naturvidenskabelige og undervisningsmæssige interesser, der er knyttet til området, som arealernes landskabelige værdi tilsiger en fredning af de arealer, som er omfattet af fredningsnævnets kendelser.

Et mindretal på 2 medlemmer har stemt for, at der burde foretages en mindre regulering af fredningsgrænsen, hvorved en del af matr.nr. 27 e og 101 c ville udgå af fredningen.

Afgrænsningen af de fredede arealer er herefter som vist på kortet, der hører til overfredningsnævnets kendelse.

Fredningens indhold.

De af fredningsnævnet fastsatte fredningsbestemmelser tiltrædes med en tilføjelse vedrørende matr.nr. 30 ø og med den af fredningsstyrelsen ønskede tilføjelse.

Et mindretal på 2 medlemmer har ikke kunne tilslutte sig den af fredningsstyrelsen ønskede tilføjelse.

Med enkelte ændringer som følge af senere lovgivning og med enkelte redaktionelle ændringer er fredningsbestemmelserne herefter:

1. Arealerne skal henligge i deres nuværende tilstand.
2. Terrænformerne må ikke – hverken midlertidigt eller varigt – ændres ved afgravning eller opfyldning; større sten må ikke sprænges eller borttages.

Forbudet mod gravning skal dog ikke være til hinder for, at der fortsat graves moler på den sydlige del af matr.nr. 30 ø, Fur, indtil den på kendelseskortet viste grænse på betingelse af, at gravningen udføres således, at skrænterne mod molergraven i forhold til de tilstødende arealer, der er omfattet af fredningen, ikke får stejlere hældning end 45°, og at der senest 1 år efter gravningens ophør sker reetablering med hensyn til grovregulering og tilbageførsel af afrømet jord efter anvisning fra Viborg amtsråd.

Forbudet mod gravning skal heller ikke være til hinder for, at molerforekomster kan udnyttes på de af fredningen omfattede dele af matr.nr. 24 h, 26 d og 26 g, sammested, med undtagelse af det areal på ca. 0,1 ha af matr.nr. 24 h omkring Rødsten, som er fredet ved overfredningsnævnets ken-

delse af 16. august 1955. En sådan udnyttelse skal dog meddeles fredningsnævnet mindst 2 år, før den agtes iværksat.

Forbudet mod gravning skal endelig ikke være til hinder for, at fredningsmyndighederne kan foretage de fornødne anlægsarbejder ved etablering af offentlig sti over matr.nr. 24 h og 26 d, sammested.

3. Bækkens naturlige løb forbi Rødsten må ikke hindres eller ændres.
4. Der må ikke opføres bygninger (herunder skure, boder og transformerstationer), eller anbringes beboelsesvogne, master, tårne, benzinanlæg eller andre indretninger.
5. Campering og teltslagning er ikke tilladt.
6. Der må ikke tændes ild (bål).
7. Der må ikke henkastes affald inden for det fredede område.
8. Arealerne må ikke benyttes som motorbane el. lign.
9. På arealerne må ikke anbringes køretøjer, maskiner, materiel eller materialer af nogen art, dog bortset fra kortvarig anbringelse i landbrugsøjemed og bortset fra den anbringelse af maskiner og materiel m.v., som måtte blive en følge af den under punkt 2 omhandlede gravning på matr.nr. 30 ø og på matr.nr. 24 h, 26 d og 26 q.
10. Arealerne må dyrkes landbrugsmæssigt i samme omfang som hidtil, ligesom afgræsning er tilladt.
11. Beplantning inclusive læhegn uden for de nuværende beplantede arealer må ikke finde sted uden fredningsnævnets godkendelse.
12. Langdyssen på matr.nr. 27 e og 101 c, sammested, undergives bestemmelserne i naturfredningslovens kapitel VII om jordfaste fortidsminder.
13. Fredningen er ikke til hinder for pleje af de fredede arealer, afmærkning af stier m.v.
14. Almenheden har kørende adgang til området, dels ad vejen fra Bette Jenses høj mod nord til en parkeringsplads ved Rødsten og videre mod nord til en parkeringsplads på matr.nr. 26 h ved kommunens badeareal, dels ad

vejen forbi Nørre Lundgaard til parkeringspladsen ved Langstedhuller. Fredningen skal ikke være til hinder for, at fredningsmyndighederne på den omtalte parkeringsplads på matr.nr. 26 h kan opstille toilet, borde, bænke og kortplancher m.v.

15. Almenheden har iøvrigt ret til gående færdsel ad den på vedhæftede kortbilag viste sti, samt ret til ophold - dog ikke natophold - på de arealer, der på kortbilaget er vist som fredet med offentlig adgang, jfr. iøvrigt naturfredningslovens almindelige bestemmelser. Hunde må ikke medtage s. Der må ikke spilles musik eller udvises støjende adfærd. De af fredningsnævnet udfærdigede ordensregler skal i det hele efterkommes.

Erstatningerne.

Over for de ejere, som ikke har indbragt fredningsnævnets kendelser for overfredningsnævnet, tiltrædes fredningsnævnets afgørelser vedrørende erstatningen, idet dog et enkelt erstatningsbeløb forhøjes.

Med den ene af de 2 ankende ejere er opnået enighed om en forhøjelse af erstatningen, og for den anden ejers vedkommende er erstatningen fastsat ved kendelse afsagt den 14. august 1978 af taksationskommissionen vedrørende naturfredning.

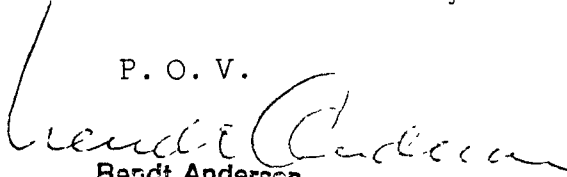
De samlede erstatninger udgør herefter 378.080 kr. med renter, hvortil kommer tilkendte omkostninger på ialt 44.000 kr. Beløbene er udbetalt.

H e r e f t e r b e s t e m m e s :

De af fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds afsagte kendelser af 6. maj 1974 og 21. juli 1976 stadfæstes med de ændringer, der følger af foranstående, og således at de ovenfor anførte fredningsbestemmelser hviler på følgende ejendomme, der helt eller delvis er omfattet af fredningen som vist på kendelseskortet:

Matr.nr. 24 h (delvis), 25 d (delvis), 25 h, 26 d (delvis), 26 q (delvis), 26 r, 27 e (delvis), 28 c (delvis), 28 e, 28 f, 28 g, 28 h, 28 i, 28 k, 28 l, 30 t, 30 ø (delvis), 34 d (delvis), 101 c (delvis) og 140 b (delvis), alle af Fur, samt parceller, der efter 1. oktober 1979 måtte være udstykket derfra.

P. O. V.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 5759.

25/ 12/6 IV SV

6/5-1974

F R E D N I N G S N Æ V N E T
FOR VIBORG AMTS SYDLIGE
FREDNINGSKREDS.

K E N D E L S E

afsagt den 6. maj 1974
i sagen om fredning
af MIDT-NORD Fur.

Fredn.J.nr. J - 35/1970.

6/5 1974

I skrivelse af 30. april 1970 har fredningsplanudvalget i Viborg fremsat begæring om fredning af forskellige arealer på Fur. I skrivelserne anføres det bl.a.:

" Ved overfredningsnævnskendelse af 16. august 1955 frededes flere arealer på Fur, blandt andet Langstedhuller ved nordkysten og et mindre areal ved Rødstenen, ligesom der sikredes gående adgang til Rødstenen. Langstedhuller er erhvervet af kommunen og benyttes til opholds- og badeareal.

Fredningsplanudvalget har i 1963 udarbejdet et fredningsplanforslag for Fur. Planen har været forelagt sognerådet ved 2 møder i 1964 og er godkendt af fredningsplanudvalget den 14. oktober 1964. Nærværende fredningssag er et led i fredningsplanforslaget for Fur.

Viborg amtsråd har gennem deklARATIONER sikret, at sommerhusudstyknings/^{inden}for visse aftalte områder sker efter en samlet plan. Det kan oplyses, at amtsrådet i 1963 i henhold til landsbygge-lovens § 5 nægtede sommerhusudstyknings fra matr.nr. 26 h, beliggende inden for det areal, der nu foreslås fredet, og i 1964 ifølge samme § nægtede en sag om udstykning til sommerhusbebyggelse fra matr.nr. 24 a, beliggende omgivet af det område, som fredningspåstanden gælder.

Fur sogneråd har omkring 1960 erhvervet 5 opholds- og badestrands-

arealer; men der er behov for yderligere opholdsarealer på øen for den voksende turiststrøm, herunder sommerhusbeboere, sammenholdt med at den nye naturfredningslovs §§ 55 og 56 næppe vil betyde åbning af ret store arealer for almenhedens færdsel og ophold på Fur. Der er derfor opstået ønske om, at staten skulle erhverve nogle arealer på Midt-Nord-Fur ud over et areal til parkeringsplads ved Rødstenen, som der har været drøftelser om i flere år. Der har i den anledning været forhandlet med ejerne af matr.nr. 24 a, 24 d, 30 t og 31 a Fur præstegaard m.m.. Disse forhandlinger resulterede i salgstilbud til Staten ved fredningsplanudvalget..... De 4 arealer, der primært er tale om at erhverve til det offentlige, er holdt uden for fredningspåstanden; .....

Ved overfredningsnævnets kendelse af 16. august 1955 vedrørende fredning af arealer på den nordlige del af øen Fur vedtoges det at lade fredningen bortfalde for så vidt angår arealerne ved Limfjorden, blandt andet omfattende dele af det areal, der nu påstås fredet, dog med undtagelse af Langstedhuller, der som ovenfor nævnt blev fredet ved overfredningsnævnets kendelse.

Der er imidlertid fra geologisk videnskabelig side påpeget det meget ønskelige i at få fredet Østklint og Stolleklint med det bagvedliggende og tilhørende areal. .... Dette sammenholdt med, at fredningen omkring Rødstenen absolut må findes for snæver, idet også Rødstenens omgivelser, det meget flotte terræn og samspillet gennem slugten ved Rødstenen til kommunens badestrandsareal og Limfjorden bør sikres tillige med en sammenhæng til de allerede fredede Langstedhuller og de arealer, som landskabeligt og synsmæssigt hænger sammen dermed, gør, at fredningsplanudvalget for Aalborg og Viborg amter i 1969 og sidst den 17. marts 1970 har vedtaget at begære rejst fredningssag for det omhandlede område og med nedennævnte fredningspåstand. Man finder, at området rummer så store landskabelige og rekreative værdier, at naturfredningslovens betingelser for fredning skulle være til stede.

Inden for det til fredning foreslåede område findes overhovedet ingen bebyggelse ud over 3 sommerhuse på matr.nr. 28 e, 28 h og 28 i. Dele af arealet er beliggende indenfor 100 m strandbeskyttelseszone, jvf. § 46 i naturfredningsloven, og dette gælder også huset på matr.nr. 28 e. Det bemærkes, at nærværende fredningsforslag blandt andet tilsigter en udvidet adgang til Rødstenen i forhold til overfredningsnævnets kendelse af 16. august 1955.

Forslaget omfatter følgende matr.nr.e:

Alle af Fur Præstegaard m.m., Fur sogn: 24 d, 24 h, 25 d, 25 h, 26d, 26 h, 26 q, 26 r, 27 e, 28 c, 28 e, 28 f, 28 g, 28 h, 28 i, 28 k, 28 l, 30 t, 30 ø, 31 a, 34 d, 101 c og 142 c i deres helhed eller dele deraf. Endvidere omfatter forslaget eventuelle parceller, der er udstykket fra ovennævnte matr.nr. e efter 1. februar 1970. Det bemærkes, at for matr.nr. 26 d og 142 c er der kun tale om vejadgang.

Fredningspåstanden går ud på følgende:

1. Arealerne skal henligge i deres nuværende tilstand.
2. Terrænformerne må ikke - hverken midlertidigt eller varigt - ændres ved afgravning eller opfyldning; større sten må ikke sprænges eller borttages.
3. Bækkens naturlige løb forbi Rødsten må ikke hindres eller ændres.
4. Der må ikke opføres bygninger, opstilles skure, boder, beboelsesvogne, master, tårne, transformatorstationer, benzinanlæg el. andre indretninger
5. ....
6. Der må ikke tændes ild (bål).
7. Arealerne må ikke benyttes til henkastning af affald.
8. Arealerne må ikke benyttes som motorbane el. lign.
9. På arealerne må ikke anbringes køretøjer, maskiner, materiel eller materialer af nogen art, dog bortset fra kortvarig anbringelse i landbrugsøjemed.
10. Arealerne må dyrkes landbrugsmæssigt i samme omfang som hidtil, ligesom afgræsning er tilladt.
11. Beplantning incl. læhegn uden for de nuværende beplantede arealer må ikke finde sted uden de påtaleberettigedes godkendelse.
12. Fredningen er ikke til hinder for pleje af de fredede arealer, afmærkning af stier m.v.
13. ....
14. .... Hunde må ikke medtages. Der må ikke øves musik eller støjende adfærd. De af fredningsnævnet udfærdigede ordensregler må i det hele efterkommes. ....".

Efter et indledende møde med lodsejerne stilledes sagens videre behandling i bero for at afvente resultatet af fredningsplanudvalgets fortsatte bestræbelser for at opkøbe arealerne til staten. Disse bestræbelser har ført til køb af de dele af matr.nr. 24 d (nu matr.nr. 24 t) og 31 a, (nu matr.nr. 31 t) som var omfattet af fredningspåstanden, og denne er derfor frafaldet for disse ejendommers vedkommende. Der har endvidere været ført forhandlinger om matr.nr. 26 h, og disse forhandlinger er så langt fremme, at denne ejendom holdes udenfor fredningssagen.

Kort efter fredningssagens rejsning tilkendegav ejeren af matr.nr. 30 ø, firma Moler-Export ved direktør Kristian Møller, at man havde påbegyndt gravning af moler på ejendommen, og at man ønskede at få adgang til at fortsætte hermed. I denne anledning frafaldt fredningsplanudvalget påstanden om forbud mod gravning på en del af ejendommen og præciserede for denne dels vedkommende påstanden således, at der senest 1 år efter molergravningens ophør skal ske retablering efter nærmere krav af fredningsplanudvalget med hensyn til grovregulering og afgravning af afrømmet jord. Gravningen skal desuden ske således, at de tilstødende arealer, der er omfattet af fredningen, ikke trues af sammenstyrtning, og at skrænten mod molergraven derfor ikke må stå med stejlere hældning end 45° . For de nordligste ca. 1,4 ha opretholdtes derimod påstanden om forbud mod gravning. Da der var tale om en aktuel interesse i molergravning også på de nordligste ca. 1,4 ha, fandt fredningsnævnet at burde foranstalte en undersøgelse af molerforekomsternes omfang på denne del af ejendommen til belysning af det erstatningskrav, der ville kunne blive tale om, hvis fredning med forbud mod gravning gennemførtes. Efter aftale med ejeren anmodedes derfor dr. phil. Helge Gry, Danmarks geologiske Undersøgelse, om at foretage en nærmere undersøgelse af arealet. Resultatet heraf foreligger i erklæring af 1. december 1972, jvf. nærmere nedenfor, og på grundlag af denne har fredningsnævnet fundet ikke på forhånd at burde afvise påstanden om forbud mod gravning.

Den 30. april 1973 tilskrev fredningsnævnet samtlige lodsejere således:

" I sommeren 1970 blev der tilsendt Dem meddelelse om, at der var nedlagt påstand om fredning af en del ejendomme på Fur, herunder Deres ejendom. Under normale omstændigheder ville bekendtgørelsen være blevet fulgt op af fredningsnævnet ved en gennemgang i terrænet af grænserne for det område, der ønskes fredet, og ved forhandling med lodsejerne om fastsættelse af de erstatningsbe-

løb, som fredningen ville give anledning til. Efter anmodning fra fredningsplanudvalget i Viborg har fredningsnævnet imidlertid stillet disse foranstaltninger i bero, fordi fredningsplanudvalget har ønsket, at staten i et vist omfang i stedet for at frede ejendommene skulle købe disse. I den forløbne tid er da også nogle af ejendommene blevet købt, og det er tanken i et vist yderligere omfang at fortsætte ejendomskøbene.

Dette brev sendes til Dem for at forklare, hvorfor der er gået så lang tid, uden at fredningsnævnet har foretaget sig noget i sagen. Jeg skal iøvrigt benytte lejligheden til at bede Dem rette henvendelse til fredningsplanudvalget i Viborg, hvis også De måtte være interesseret i at sælge Deres ejendom til staten. Hvis der herudover er problemer i forbindelse med den rejste fredningssag, som De ønsker at forelægge fredningsnævnet, bedes De rette henvendelse til nævnet herom, idet fredningsnævnet, såfremt man ikke hører fra Dem, fortsat vil stille fredningssagen i bero for at afvente resultatet af yderligere købsforhandlinger."

Fredningsnævnet modtog ingen reaktioner på dette brev, men optog i sommeren 1973 forhandling med fredningsplanudvalget med henblik på fredningssagens fortsættelse. Fredningsplanudvalget har herunder oplyst, at grænserne for den påståede fredning er draget for snævert, og at man påtænker yderligere at rejse fredningssag for nogle tilgrænsende arealer. Fredningsnævnet kan tiltræde, at den landskabelige sammenhæng i et vist omfang må anses brudt ved den måde, hvorpå grænserne er påstået draget, og at det derfor for så vidt ville være ønskeligt, om fredningspåstanden blev udvidet. Da fredningsplanudvalget imidlertid har oplyst, at en udvidelse af fredningspåstanden ville medføre en betydelig forsinkelse af sagen, der er rejst allerede i 1970, har nævnet fundet at burde tage stilling til sagen i den foreliggende form. Nævnet har dog indvilget i en mindre udsættelse, for at et areal af matr.nr. 24 h og 26 d, der ligger syd og vest for den del af matr.nr. 24 h, der oprindeligt var påstået fredet, kunne medinddrages under sagen. Der blev herved ikke tale om inddragelse af nye lodsejere, og ved medinddragelsen af den nævnte del af matr.nr. 24 h under fredningssagen ville der blive tale om en naturlig afrunding i den pågældende del af arealerne.

Fredningsplanudvalget har herefter i skrivelse af 16. januar 1974 foretaget blandt andet følgende ændringer i den oprindelige fred-

ningspåstand:

"..... 2. På grund af vejforlægning kan matr.nr.142 c udgå af fredningssagen, medens matr.nr. 140 b (tilhørende gdr. Ole Tarri) må medinddrages (kun vejadgang (kørende færdsel)).

3. Dele af matr.nr. 24 h, 26 d og 26 q, tilhørende A/S Skarremol, er allerede omfattet af fredningspåstanden af 30. april 1970. Yderligere dele af matr.nr. 24 h og 26 d, ialt ca. 5,5 ha ..... foreslås fredet, men uden offentlig adgang bortset fra en ca. 250 m lang sti for offentlig gående færdsel gennem arealet. Med 2 m's bredde udgør stiarealet ca. 0,05 ha, - Formålet med denne udvidelse er at bevare en landskabelig og rekreativ sammenhæng i området... Opmærksomheden henledes på, at A/S Skarremol har indgivet anmeldelse til amtsrådet i henhold til råstoflovens § 5 ..... bl.a. omfattende omhandlede matr.nr. 24 h og 26 d.

4. For at skabe ordnede og landskabeligt bedre tilpassede parkeringsforhold omkring kommunens bade- og opholdsareal (matr.nr.26r) foreslås anlagt en ca. 2 000 m² stor parkeringsplads i det nordvestlige hjørne af matr.nr. 26 h ..... med kørende adgang fra den nuværende vej langs matr.nr. 26 h' s østskel. I forbindelse med fredningssagens gennemførelse søges omtalte parkeringsareal erhvervet til det offentlige, og den nye vej over 26 h til parkeringspladsen søges enten optaget som offentlig vej eller pålagt den ønskede vejret med offentlig vedligeholdelsespligt efter gældende regler. - Om muligt søges hele matr.nr. 26 h erhvervet til det offentlige.

5. For at opnå en mere hensigtsmæssig rekreativ udnyttelse foreslås et ca. 0,7 ha stort areal af matr.nr. 34 d ..... fredet med offentlig adgang. Arealet er i forvejen inddraget under fredningssagen uden offentlig adgang.

6. I stedet for fredningspåstandens afsnit 5 om teltslagning foreslås indsat følgende: " Campering og teltslagning er ikke tilladt".

7.Fredningspåstandens afsnit 13 foreslås erstattet af følgende: "Almenheden har kørende adgang til området, dels ad vejen fra Bette Jenses høj mod nord til en parkeringsplads ved Rødsten og videre mod nord til en parkeringsplads på matr.nr. 26 h ved kommunens badeareal, dels ad vejen forbi Nørre Lundgaard til parkeringspladsen ved Langstedhuller. - Fredningen skal ikke være til hinder for, at fredningsplanudvalget på den omtalte parkeringsplads på matr.nr. 26 h kan opstille toilet, borde, bænke, kortplancher m.v..

8. Fredningspåstandens afsnit 14, 1. punktum, foreslås erstattet med følgende: "Almenheden har iøvrigt ret til gående færdsel ad de på kortbilag 1 med grøn stregsignatur viste stier, samt ret til ophold - dog ikke nathold - på de områder, der på kortbilag 1 er vist som foreslået fredet med offentlig adgang, jfr. iøvrigt naturfredningslovens almindelige bestemmelser."

.....

Som i fredningsplanudvalgets skrivelse af 30. april 1970 anført lå der ved sagens rejsning sommerhuse på ejendommene matr.nr. 28 e, h og i. Sommerhuset på matr.nr. 28 e var ulovligt opført, da det lå nærmere end 100 meter fra stranden, jfr. naturfredningslovens paragraf 46. Der blev derfor givet ejeren, malermester Arne Døssing, Kjellerup, påbud om fjernelse af huset, hvilket nu er sket. Malermester Døssing erhvervede derefter den tilgrænsehede ejendom, matr.nr. 28 l, og fik af fredningsnævnets tidligere formand, dommer Grundtvig, Viborg, der ikke var opmærksom på, at matr.nr. 28 l omfattedes af fredningspåstanden, tilladelse til opførelse af et nyt sommerhus på denne ejendom. Fredningsnævnet har efter omstændighederne fundet at kunne akceptere, at huset på matr.nr. 28 l bibeholdes, efter at der på ejendommen er tinglyst deklaration om en vis slørende beplantning.

For så vidt angår sommerhusene på matr.nr. 26 h og i er det oplyst, at disse begge er opført i begyndelsen af 1961 på et tidspunkt, da der ikke krævedes tilladelse af bygningsmyndighederne. Da det endvidere ikke med sikkerhed har kunnet konstateres, om husene på opførelstidspunktet lå nærmere end 100 meter fra stranden, har fredningsnævnet i det hele lagt til grund ved påkendelsen, at husene begge er lovligt opført.

Den endelige fredningspåstand omfatter følgende arealer:

	Ejer:	Areal:
1) Del af matr.nr. 24 <u>h</u>	Skamol, Skarrehage Molerværk A/S Nykøbing M.	6,8 ha

Trp.	Ejer:	Areal
		6,8 ha
Del af matr.nr. 26 <u>d</u>	Skamol, Skarrebage, Molerværk A/S, Nykøbing M.	0,7 -
Del af matr.nr. 26 <u>q</u>	- - -	0,8 -
Den nordøstligste del af matr.nr. 24 <u>h</u> - ca. 2,0 ha - foreslås fredet med offentlig adgang. Ca. 0,1 ha heraf er dog allerede fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 16. august 1955.		
Der ønskes endvidere over matr.nr. 24 <u>h</u> og 26 <u>d</u> anlagt en ca. 250 meter lang 2 meter bred sti. Dele af stien eksisterer allerede i marken.		
2) Del af matr.nr. 25 <u>d</u>	Gårdejer Harald Ladegaard, Debel, Fur	1,9 -
Af arealet er ca. 1/3 beliggende indenfor den i naturfredningslovens § 46 omhandlede beskyttelseszone.		
3) Hele matr.nr. 25 <u>h</u>	Gårdejer Søren Poulsen Bro, Debel, Fur	2,7 -
Af arealet er 1,27 ha beliggende indenfor den i naturfredningslovens § 46 omhandlede beskyttelseszone, 1,03 ha indenfor beskyttelseszonen i henhold til § 53 og 0,13 ha er dækket af begge beskyttelseszoner, således at kun ca. 0,25 ha ligger udenfor lovens beskyttelseszoner.		
4) Hele matr.nr. 26 <u>r</u>	Sundsøre kommune	2,0 -
Der ønskes etableret offentlig adgang til hele ejendommen, der iøvrigt så godt som fuldtud er omfattet af naturfredningslovens § 46		
5) Del af matr.nr. 27 <u>e</u>	Gårdejer Jens Dalsgaard Raakilde, Fur	4,3 -
Del af matr.nr. 101 <u>c</u>	- - -	1,6 -
Af de nævnte ejendomme ønskes henholdsvis de 1,8 ha og de 0,7 ha, der ligger nærmest stranden, fredet med offentlig adgang.		

Trp. 20,8 ha

Trp.	Ejer:	Areal:
		20,8 ha
<p>Af disse dele af ejendomme- ne er henholdsvis ca. 2/3 og ca. 5/8 omfattet af natur- fredningslovens § 46.</p>		
6) Del af matr.nr. 28 <u>c</u>	Ingeniør Johannes Madsen, Lindevej 17, Viborg, og kon- sulent Søren Gerner Nielsen, Skansevej 73, Hillerød.	1,6 -
7) Hele matr.nr. 28 <u>e</u>	Malermester Arne Døssing, Kjellerup	0,4 -
Hele matr.nr. 28 <u>l</u>	- - -	0,3 -
<p>Hele matr.nr. 28 <u>e</u> og ca. 0,1 ha af matr.nr. 28 <u>l</u> er omfattet af naturfrednings- lovens § 46.</p>		
8) Hele matr.nr. 28 <u>f</u>	Skotøjshandler Poul Hald Nielsen, Søndergade 7, Kjellerup	0,4 -
<p>Ejendommen er i sin hel- hed omfattet af naturfred- ningslovens § 46.</p>		
9) Hele matr.nr. 28 <u>g</u>	Minkfarmer Chr. Christensen, Fur	0,1 -
10) Hele matr.nr. 28 <u>h</u>	Adjunkt Stig Rosenstand, Nissum Seminarieby, Lemvig.	0,2535-
Hele matr.nr. 28 <u>k</u>	- - - -	0,0525-
<p>Matr. nr. 28 <u>h</u> er næsten i sin helhed omfattet af naturfredningslovens § 46</p>		
11) Hele matr.nr. 28 <u>i</u>	Ingeniør Johannes Madsen, Lindevej 15, Viborg,	0,3 -
<p>Ejendommen er næsten i sin helhed omfattet af natur- fredningslovens § 46.</p>		
12) Hele matr.nr. 30 <u>t</u>	Gårdejer Niels Vandborg, Fur.	1,5 -
13) Del af matr.nr. 30 <u>ø</u>	Firma Moler-Export v/Kristi- an Møller, Risskov.	3,1 -
14) Del af matr.nr. 34 <u>d</u>	Gårdejer Arne Kr. Mikkelsen Fur.	1,8 -
<p>Hele arealet ønskes fredet med offentlig adgang. Af are- alet er ca. 1,0 ha omfattet af naturfredningslovens § 46.</p>		
15) Del af matr.nr. 140 <u>b</u>	Gårdejer Ole Tarri, Fur	
<p>Påstanden vedrørende denne ejendom omfatter alene vej- anlæg.</p>		Ialt 30,6060 ha

En række af lodsejerne har protesteret mod fredningen.

Naturfredningsrådet har i en til sagen indhentet erklæring af 20. de-

cember 1973 udtalt:

" Forelagt de i skrivelse af 26. november 1973 fra fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds omhandlede påtænkte udvidelser af fredninger på Fur, skal naturfredningsrådet herved give udtryk for det ønskelige i, at denne udvidelse fremmes, idet det pågældende glaciallandskab rummer så værdifulde elementer, at eventuelt yderligere gravning i eller ved områderne vil virke ødelæggende på det landskabelige helhedsindtryk."

Endvidere har Danmarks Naturfredningsforening i skrivelse af 23. juni 1970 anbefalet fredningen.

Ved sagens påbegyndelse bestod fredningsnævnet af dommer Grundtvig, amtsrådsmedlem Erik Jensen og fhv. sognerådsformand Jens Rasmussen. I sagens endelige påkendelse har landsdommer Rørdam, amtsrådsmedlem Aksel Pedersen og fhv. sognerådsformand Jens Rasmussen deltaget.

Fredningsnævnet finder, at de arealer, der påstås fredet, har en sådan landskabelig værdi, og at det endvidere vil være af en sådan betydning, at arealerne tildels åbnes for offentligheden som påstået, at fredningspåstanden, som den nu foreligger, i sin helhed bør tages til følge.

Det bemærkes herved, at der ikke i de oplysninger, der er forelagt nævnet, findes at gøre sig afgørende modhensyn gældende, ejheller for så vidt angår størrelsen af de erstatningskrav, der kommer på tale. Det findes endvidere uden betydning for sagens afgørelse, at overfredningsnævnet ved kendelse af 16. august 1955 bestemte, at der ikke skulle ske fredning af visse af de arealer, som nu påstås fredet.

Hvad erstatningsfastsættelserne angår bemærkes, at Viborg amtsråd i skrivelse af 28. januar 1971 har oplyst, at amtsrådet " på grundlag af den til dato foreliggende planlægning " ikke ville meddele zonetilladelse til udstykning til sommerhusbebyggelse indenfor

det af sagen omfattede område. Som foran anført er der sommerhusbebyggelse i området vest for matr.nr. 25 h . Uanset amtsrådets udtalelse finder fredningsnævnet ikke helt at kunne bortse fra, at der på et eller andet tidspunkt kunne blive givet tilladelse til sommerhusbebyggelse, såfremt fredning ikke var sket. Ved erstatningsfastsættelsen tages der derfor - idet omfang sommerhusbebyggelse ikke af andre grunde må anses udelukket - i et vist omfang hensyn hertil for så vidt angår de ejendomme, der ligger vest for matr.nr. 27 e, medens der for denne og de østligere ejendommers vedkommende kun i meget beskedent omfang er taget hensyn til muligheden for sommerhusbebyggelse. Nævnet har herefter som udgangspunkt for erstatningsfastsættelsen for ejendommene vest for matr.nr. 27 e ansat et beløb på henholdsvis 1100 og 1500 kr. pr. ha for arealer beliggende henholdsvis indenfor og udenfor naturfredningslovens beskyttelseszoner. For de østligere beliggende ejendomme er det tilsvarende erstatningsniveau ansat til henholdsvis 800 kr. og 1200 kr. pr. ha. For så vidt angår de arealer, med hensyn til hvilke der tillægges offentlig adgang, er erstatningsniveauet ansat til ca. 10000 kr. pr. ha med en mindre reduktion for arealer, der ligger indenfor naturfredningslovens beskyttelseszoner.

Vedrørende de enkelte ejendomme bemærkes herefter følgende:

Løbe nr. 1, matr.nr. 24 h, 26 h og 26 q

I skrivelse af 10. juli 1970 fra ejeren anførtes det blandt andet:

" Selv om der endnu ikke er indkaldt til møde i denne sag, vil vi gerne gøre opmærksom på, at matr.nr. 26 d, 26 q, samt 24 h indeholder hovedparten af de molerforekomster, hvorpå vor fabrikationsvirksomhed er baseret.

Såfremt en fredning vil hindre os i at udvinde moler i de nævnte arealer, må vor virksomhed nedlægges.

Der er i denne virksomhed på Fur foreløbig investeret ca. 11 mill. kr.. I 1970-71 vil der yderligere blive investeret ca. 4 mill.kr. Vi påtænker i 1971-72 at investere yderligere 10-12 mill. kr.

De vil kunne forstå, at netop de nævnte arealer på tilgrænsende grunde er vitale for os, og at en forhindring af udnyttelsen nødvendigvis vil rejse meget store erstatningskrav.

For fuldstændighedens skyld skal oplyses, at produktionen på Fur eksporteres, og at eksportværdien fra værket i dag er ca. 8 mill.kr. pr. år - stigende i 1971 til 12 mill. kr.. Såfremt udvidelsen i 1972 gennemføres, vil eksporten fra Furværket til den tid være ca. 20 mill. kr. pr. år. "

.....

I supplerende skrivelse af 3. september s.a. fra ejeren udtaltes det:

" I fortsættelse af vort brev af 10. juli vil vi gerne yderligere anføre, at vi fra Søren Poulsen Bro, Fur, forstår, at samme fredning ønskes udstrakt til også at omfatte matr.nr. 25 h og 26 h, på hvilke vi har gravningsret.

Da fredningen også ønskes udstrakt til gravning af moler, må vi i den anledning anføre, at vore krav ved fredning af de to ovennævnte matrikelnumre også vil blive betydelige.

Som det vil være Dem bekendt, er det vort levebrød at grave og bearbejde moler og sælge det færdige produkt til udlandet, og for at kunne gennemføre dette er råmaterialet det essentielle. Det ovennævnte ler er ikke fra vor side tænkt gravet i de nærmeste år, men henligger som en fremtidsreserve, hvis værdi det for os i øjeblikket er svært at ansætte. En værdiansættelse i dag kan vel baseres på, at vi, når vi køber moler fra en af de andre grave, får det leveret opgravet, på bil, til kr. 12,- pr. ton. Herfra vil efter vor opfattelse fragå i opgravningsomkostninger kr. 4,- pr. ton, således at prisen for leret liggende i jorden skulle være ca. 8 kr. pr. ton. Hvor mange tons, der er i de pågældende arealer, ved vi ikke noget nærmere om, men vi vil naturligvis, såfremt fredningen skulle blive gennemført, ved brøndgravninger dokumentere omfanget af forekomsten. Må vi iøvrigt gøre opmærksom på, at det forekommer os ejendommeligt, at man nu fra fredningsmyndighedernes side vil frede forekomster af råtmoler. Det må være fredningsmyndighederne bekendt, at råtmoler er en af de få råvarer i verden, som Danmark er i besiddelse af, og at man ved fredningen af dette afskærer ikke blot et privat firma, men hele det danske samfund fra en eksportindtægt, for slet ikke at tale om, at man samtidig fratager Fur-samfundet en væsentlig del af dets beskæftigelses- og indtægtsmuligheder. "

På det med lodsejerne afholdte indledende møde den 28. september

1970 fastholdtes protesten mod fredningen. Fredningsnævnet har herefter bortset fra den fornævnte skrivelse af 30. april 1973 og et fra Skamol modtaget svar herpå af 2. maj s.a. ikke haft kontakt med Skamol forud for indkaldelsen til det afsluttende møde den 4. marts 1974, der er udsendt den 4. februar s.a., og hvori ejeren er opfordret til at medbringe dokumentation for sit erstatningskrav. På mødet den 4. marts 1974 fastholdtes protesten mod fredningen, der efter det af ejeren nu oplyste rammer arealer indeholdende knap 20 % af selskabets samlede molerforekomster, subsidiært begæredes sagen fremmet således, at forbudet mod gravning udgår og optages til endelig afgørelse, når gravning i området bliver aktu-
 el, formentlig i løbet af 10 - 15 år. Den for Skamol mødende repræ-
 sentant tilkendegav, at han, såfremt ingen af disse/^{påstande} kunne følges, ikke agtede at forsyne fredningsnævnet med materiale til belysning af erstatningskravet. Selskabet er ganske vist i besiddelse af forskellige oplysninger af interesse for sagen, men disse ville først blive meddelt, når sagen kom til behandling for højere myndighed, og selskabet erklærede sig indforstået med, at sagen blev afgjort på det foreliggende grundlag. Ved mødets afslutning blev sagen her-
 efter optaget til kendelse.

I en efterfølgende korrespondance har Skamol's advokat anmodet om forhandlingernes genoptagelse, ligesom der er blevet tilsendt fredningsnævnet noget materiale, der skulle tjene til belysning af molerforekomsternes omfang. Der er i forbindelse hermed formuleret et erstatningskrav på ca. 5 millioner kroner. Nævnet har imidlertid afslået begøringen om en udsættelse af sagen og har ligeledes afslået at tage det nu fremsendte materiale i betragtning ved sagens afgørelse.

Fredningsnævnet finder som foran anført at burde tage fredningspåstanden til følge i sin helhed. Nævnet finder endvidere ikke at

kunne tage selskabets subsidiære påstand til følge, da det findes at være af afgørende betydning, at det allerede i forbindelse med nærværende sag klarlægges, i hvilket omfang fredningen bør gennemføres.

Efter det af selskabet indtagne standpunkt findes der i mangel af enhver dokumentation ikke fornødent grundlag for at tilkende erstatning for den mistede adgang til eventuel fortsat molergravning, og der vil herefter alene være at tilkende almindelig arealerstatning med ialt 19.100 kr., der fordeler sig således:

for de nordøstligste 1,9 ha af matr.nr.24 <u>h</u> , der fredes med offentlig adgang, og hvorpå der i 1964-65 er anlagt en kunstig sø	10.000 kr.
for den øvrige del af matr.nr.24 <u>h</u> og for matr.nr. 26 <u>d</u> , ialt 5,5 ha	6.600 -
for matr.nr. 26 q - 0,8 ha - et slugtareal, der ikke vil kunne udnyttes landbrugsmæssigt	500 -
for ulempe i forbindelse med anlæg af sti over matr. nr.24 <u>h</u>	2.000 -
	19.100 kr.

I fredningspåstanden er under punkt 13 omtalt en adgang for offentligheden til kørende færdsel ad en vej, der bl.a. går over matr. nr. 24 h, 26 d og 26 q. Denne vej er allerede anlagt i henhold til overenskomst mellem Skamol og Sundsøre kommune, og vejen benyttes af offentligheden. Den omstændighed, at fredningen vil medføre en noget forøget benyttelse af vejen, findes ikke at kunne begrunde noget erstatningskrav.

Løbe nr. 2, matr.nr. 25 d.

Arealet agtes fortsat anvendt til landbrugsmæssig drift. Erstatningen fastsættes under eet for hele den del af ejendommen, der

fredes, til

2.700 kr.

Løbe nr. 3, matr.nr. 25 h.

Som foran nævnt ligger kun ca. 0,2 ha af det samlede areal på 2,7 ha, der fredes, udenfor de i naturfredningslovens paragraffer 46 og 53 nævnte beskyttelseszoner, og der findes derfor - selvom ejendommen er beliggende nærmest ved det eksisterende sommerhusområde - ikke at kunne tillægges muligheden for udnyttelse til sommerhusbebyggelse nogen særlig betydning. En eventuel erstatning for mistet adgang til gravning må antages at tilkomme Skamol, Skarrehage molerværk A/S i henhold til tinglyst deklARATION på ejendommen, og der kan derfor ikke tilkendes ejeren af ejendommen erstatning i denne anledning. Under hensyn til, hvad der er anført foran under løbe nr. 1, findes der imidlertid ejheller grundlag for at tilkende Skamol erstatning.

Den ejeren tilkommende arealerstatning fastsættes herefter under eet til

2.500 kr.

Løbe nr. 4, matr.nr. 26 r.

Erstatningskrav er frafaldet.

Løbe nr. 5, matr.nr. 27 e og lol c.

Erstatningen fastsættes ialt til 25.000 kr., der fordeler sig således:

for de 1,8 ha af 27 e og de 0,7 ha af lol c, der fredes med offentlig adgang

21.000 kr.

for de øvrige ialt 3,4 ha af de nævnte ejendomme, der ligger udenfor naturfredningslovens beskyttelseszoner,

4.000 -

25.000 kr.

Løbe nr. 6, matr.nr. 28 c.

Erstatningen fastsættes til

2.400 kr.

Løbe nr. 7, matr.nr. 28 e og 28 l.

For matr.nr. 28 e tillægges der ejeren en erstatning på 440 kr.

For matr.nr. 28 l, der som foran anført er tilladt bebygget med et sommerhus, tillægges ingen erstatning.

Løbe nr. 8, matr.nr. 28 f.

Erstatningen fastsættes til 440 kr.

Løbe nr. 9, matr.nr. 28 g.

Arealet har en sådan størrelse, at det ikke i sig selv kan udnyttes. Erstatningen fastsættes til 150 kr.

Løbe nr. 10, matr.nr. 28 h og 28 k.

For matr.nr. 28 h, hvorpå der er opført et sommerhus, tillægges ingen erstatning. Matr.nr. 28 k har en sådan størrelse, at arealet ikke i sig selv kan udnyttes. Erstatningen for denne ejendom fastsættes til 150 kr.

Løbe nr. 11, matr.nr. 28 i.

Erstatningskrav er frafaldet.

Løbe nr. 12, matr.nr. 30 t.

Ejendommen består af et engareal med spredt beplantning. Erstatningen fastsættes til 1.200 kr.

Løbe nr. 13, matr.nr. 30 ø.

Som foran nævnt har fredningsnævnet efter aftale med ejeren indhentet en erklæring fra dr. phil. Helge Gry, Danmarks geologiske Undersøgelser, til belysning af molerforekomsternes omfang på den del af ejendommen - ca. 1,4 ha - med hensyn til hvilken påstanden om forbud mod gravning er opretholdt. I dr. Gry's erklæring af 1. december 1972 udtales blandt andet:

" Efter anmodning fra Fredningsnævnet for Viborg amt besøgte jeg 25/9 arealet matr.nr. 30 o Fur. Tilstede var bl.a. ejeren direktør Kr. Møller og fra Nævnet hr. Sortsøe Jensen.

I den nordlige del af arealet havde ejeren ladet grave 2 større udgravninger og et antal mindre huller. Det blev vedtaget, at firmaet skulle oprense de 2 udgravninger samt lade grave 4 brønde med en diameter på ca. 1 m, hver med en dybde af ca. 2 m, på af mig anviste steder. Derefter skulle jeg foretage en geologisk undersøgelse til belysning af mølerforekomstens struktur og udbredelse.

Denne opmåling fandt sted 17/10-72, og samme dag blev beliggenheden af brønde, udgravninger og småhuller udmålt af landinspektør Balling Engelsens firma. ....

Den teknisk anvendelige del af moleret omfatter "molerserien" og askeserien op til lag + 19. ....

Målingerne viser, at der findes en forekomst af moler med meget stejlstillede lag på såvel nordvestflanken som på sydøstflanken. Strukturen danner en stærkt sammentrykt fold. Forekomsten er bredest (ca. 45 m) i vest og smalner ud mod nordøst. Alt tyder på at forekomstens udstrækning er omtrent den samme nær overfladen som længere nede. Arealet hvori lagene under + 19 træder frem til - eller nær - overfladen er ca. 3450 m² og som middelareal længere nede kan skønnes 3500 - 3600 m², det vil sige at molermængden er 3500 - 3600 m³ for hver m man går ned.

Forekomsten ligger i et terræn med store højdeforskelle. Efter et løseligt skøn hvorved et håndniveau har været brugt er der op til 9 m niveauforskel på molergrænsen i sydøst, og det kan nævnes at udgravning I ligger ca. 8 m lavere end brønd A.

Ved beregningen af hvilke mængder der kan udnyttes må dels tages hensyn til at brydningsomkostningerne vil blive ekstraordinært store for de dybeste dele af forekomsten og dels at man ved grænsen mod nabogrunden (matr.nr. 31 a) må forlange at nabogrunden ikke udsættes for ødelæggelser ved skred og nedstyrtning af forvittringsmateriale fra gravvæggen. For at undgå dette må der for det første kun graves til nogle m fra grænsen og for det andet må gravens skråning ikke overskride 35° (hældning 2:3).

Størrelsesordenen af den mængde moler, der ikke må udnyttes

bliver ved udgravning til 10 m under terræn omkring 5000 m³ og til 20 m under terræn omkring 15000 m³."

I en følgeskrivelse af s.d. til erklæringen udtaler dr. Gry endvidere:

" I en telefonisk samtale med herr Møller fik jeg oplyst, at firmaets udtalelse om " formentlig i alle tilfælde 400.000 tons til 600.000 tons moler" ..... ikke var baseret på undersøgelser eller beregninger, - faktisk grebet ud af luften. I samme samtale udtalte hr. Møller at gravning vel kunne foretages til 30 m' s dybde, et tal der er fuldstændig u-realistisk.

Bestemte tal for mængden af moler der kan udnyttes til gravning til forskelligt niveau kan jeg ikke give på det nuværende grundlag. Man må bl.a. se på, hvor dybt der graves i hans egne grave og andre grave med lignende lejringsforhold. Som omregningsfaktor fra m³ moler i "fast brink" til vægt benyttes i almindelighed 1 m³ = 1,3 t, men i Suenson: Byggematerialer står: i grubefugtig tilstand vejer det ca.850 kg/m³."

På det med lodsejerne den 4. marts 1974 afholdte møde har ejeren og dennes advokat bestridt rigtigheden af erklæringens konklusion, hvorefter det kvantum moler, som ejeren ved fredningen afskæres fra at udnytte, er 15.000 m³ ved gravning i 20 meters dybde, og samtidig anmodedes der om udsættelse af sagen, således at yderligere tekniske og sagkyndige undersøgelser kunne blive tilvejebragt. Ved en på mødet truffet beslutning bestemte fredningsnævnet, at begæringen om udsættelse ikke kunne imødekommes. Der blev herved lagt vægt på, at dr. Gry' s undersøgelse er foretaget efter aftale mellem fredningsnævnet og ejerens advokat, at ejeren har været tilstede, da undersøgelsen blev foretaget, at undersøgelsesresultatet forelå allerede den 1.december 1972, og at protest mod undersøgelsens konklusion først er rejst på mødet den 4. marts 1974, hvor sagen skulle afsluttes og optages til kendelse.

Ejeren har herefter gjort gældende, at han ved fredningen afskæ-

res fra at udnytte et kvantum på ca. 72.000 m³ moler.

Med hensyn til spørgsmålet om tabets størrelse pr. m³ bemærkes, at Taksationskommissionen vedrørende naturfredning i en den 22. november 1972 afsagt kendelse vedrørende fredning af Knude Klint på Fur blandt andet har udtalt:

" Kommissionen finder den af ejeren krævede erstatning på 6 kr. pr. m³ materiale i jorden urealistisk, og der er da heller ikke tilvejebragt nogen form for dokumentation for dette beløbs rigtighed, uagtet dette i givet fald måtte have været muligt ..... . Efter de af ejeren nu givne oplysninger kan det derimod ikke afvises, at en pris på 2,75 kr. pr. m³ i hvert fald i visse - gunstige - tilfælde kunne opnås for moler i jorden i efteråret 1969, og at denne pris også ville kunne være opnået for partier af moleret på det fredede areal. Det anførte beløb kan dog ikke anvendes som udgangspunkt for erstatningsfastsættelsen for en større samlet forekomst af ret forskellig kvalitetsmæssig beskaffenhed, herunder askelag, og placeret i forskellige dybder med heraf følgende uensartet (faldende) rentabilitet i forbindelse med udvindingen. Kommissionen finder på den anden side, at det af fredningsnævnet ..... anvendte beløb på 0,50 kr. pr. m³ er for lavt ansat som et gennemsnit for den samlede forekomst,

Efter det således foreliggende finder kommissionen at kunne lægge til grund en gennemsnitsværdi i jorden af de udnyttelige forekomster af moler m.m. på i det højeste 1,50 kr. pr. m³."

Det af kommissionen således ansatte beløb på 1,50 kr. pr. m³ er af direktør Møller påstået væsentlig forhøjet, således at der tilkendes en samlet erstatning på ikke under 450000 kr. Direktør Møller har af fredningsnævnet været opfordret til at dokumentere størrelsen af sit krav og har i denne anledning til nævnet fremsendt en fra Stendal Moler Export A/S, Fur, indhentet erklæring af 7. marts 1974, hvori det udtales:

" Vedr.: Dagspris på råt moler i fast brink.

Foranlediget af Deres skrivelse af 6.ds. kan vi som eksportør af råt moler meddele Dem, at vor kontraktpris ved eksport til

Tyskland for øjeblikket modsvarer:

pr. ton frit omborg i skib	kr. 23,50
omkostninger fra fast brink i grav er i dag pr. ton	<u>- 13,00</u>
således at værdien af vor moler pr. ton som det forefindes i graven udgør	<u>- 10,50</u>

Til ovennævnte priser er at anføre, at vore eksportkontrakter er baseret på regulering for pristal og øvrige omkostninger, herunder olie- og benzinomkostninger, og derfor vil priserne igen være at regulere opad pr. 1. april og igen til efteråret ved næste pristalskorrektion."

I tilslutning hertil er det oplyst, at 1 m^3 moler i fast brink skal svare til ca. 1,7 ton.

Fredningsnævnet finder i overensstemmelse med dr. Gry's erklæring at måtte lægge til grund, at den mængde moler, der kunne indvindes på de nordligste ca. 1,4 ha af matr.nr. 30 ø, er ca. 15.000 m^3 ved gravning i en dybde af indtil 20 meter, når der skal tages hensyn til hældningsvinklen af skrænterne i forhold til de omliggende arealer. I mangel af nærmere oplysninger om dybden ved de af firmaet iøvrigt foretagne gravninger og under hensyn til arealets beskedne størrelse findes det imidlertid ikke sandsynligt, at der kunne graves moler i 20 meters dybde. Det kvantum moler, som ejeren ved fredningen afskæres fra at udnytte, findes herefter skønsmæssigt at kunne ansættes til 10.000 m^3 .

Hvad angår prisen pr. m^3 bemærkes, at den af ejeren fremskaffede erklæring ikke findes egnet til at danne grundlag for erstatningsfastsættelsen, og at det måtte have været muligt at skaffe et sikrere grundlag for beregningen. Fredningsnævnet finder det dog sandsynligt, at der siden det tidspunkt, der danner udgangspunkt for taksationskommissionens fastsættelse af prisen pr. m^3 , er sket sådanne prisstigninger, at der ikke vil blive givet fuld erstatning med et beløb på 1,50 kr. pr. m^3 . Beløbet findes

- ligeledes skønsmæssigt - at kunne ansættes til 2 kr. pr. m³.

Erstatningen for mistet molergravning fastsættes herefter til 20.000 kr., hvori er indbefattet erstatning for ikke at kunne udnytte matr.nr. 30 t til henlæggelse af afrømmet jord, da spørgsmålet herom bortfalder, når der ikke kan graves moler på de nordligste 1,4 ha af matr.nr. 30 ø.

Det nævnte erstatningsbeløb på 20.000 kr. findes under hensyn til de øvrige ulemper i forbindelse med fredningen at burde rundes opad til ialt 22.000 kr., og der findes endvidere at burde tilkendes 1.000 kr. i sagsomkostninger, da ejeren under forhandlingerne med nævnet har haft advokatbistand.

Løbe nr. 14, matr.nr. 34 d.

Erstatningen findes at burde fastsættes til 15.000 kr.

Løbe nr. 15, matr.nr. 140 b.

Erstatningskrav er frafaldet.

Samtlige erstatningsbeløb vil være at forrente som nedenfor fastsat.

Der er ikke af panthavere eller andre rettighedshavere rejst krav om andel i erstatningssummerne.

Da nærværende kendelse medfører erstatningsudbetalinger på over 50.000 kr., vil kendelsen i medfør af naturfredningslovens paragraf 25 være at forelægge for overfredningsnævnet. Herved fritages dog ikke lodsejere eller andre ankeberettigede, der måtte ønske afgørelsen prøvet af overfredningsnævnet, for selv at anke afgørelsen. Ankefristen er 4 uger fra den dag, man har modtaget meddelelse om nævnets afgørelse.

T h i b e s t e m m e s :

Matr.nr. 25 h, ~~26 a~~, 26 r, 28 e, 28 f, 28 g, 28 h, 28 i, 28 k, 28 l

og 3o t samt de på vedhæftede kortbilag angivne dele af matr.nr. 24 h, 25 d, 26 d, ^{No 9} $\sqrt{27}$ e, 28 c, 3o ø, 34 d, 1o1 c og 14o b alle af Fur Ø og sogn fredes ved pålæggelse af følgende servitutbestemmelser:

1. Arealerne skal henligge i deres nuværende tilstand.
2. Terrænformerne må ikke - hverken midlertidigt eller varigt - ændres ved afgravning eller opfyldning; større sten må ikke sprænges eller borttages.
Forbudet mod gravning skal dog ikke være til hinder for, at der fortsat graves moler på den sydlige del af matr.nr. 3o ø indtil den på vedhæftede kortbilag viste grænse på betingelse af, at gravningen udføres således, at skrænterne mod molergraven i forhold til de tilstødende arealer, der er omfattet af fredningen, ikke får stejlere hældning end 45° , og at der senest 1 år efter gravningens ophør sker reetablering med hensyn til grovregulering og tilbagerørsel af afrømet jord efter anvisning fra fredningsplanudvalget i Viborg.
3. Bækkens naturlige løb forbi Rødsten må ikke hindres eller ændres.
4. Der må ikke opføres bygninger, opstilles skure, boder, beboelsesvogne, master, tårne, transformatorstationer, benzinanlæg el. andre indretninger.
5. Campering og teltslagning er ikke tilladt.
6. Der må ikke tændes ild (bål).
7. Arealerne må ikke benyttes til henkastning af affald.
8. Arealerne må ikke benyttes som motorbane el. lign.
9. På arealerne må ikke anbringes køretøjer, maskiner, materiel eller materialer af nogen art, dog bortset fra kortvarig anbringelse i landbrugsøjemed.
10. Arealerne må dyrkes landbrugsmæssigt i samme omfang som hidtil, ligesom afgræsning er tilladt.
11. Beplantning incl. læhegn uden for de nuværende beplantede arealer må ikke finde sted uden fredningsnævnets godkendelse.
12. Fredningen er ikke til hinder for pleje af de fredede arealer,

afmærkning af stier m.v..

13. Almenheden har kørende adgang til området, dels ad vejen fra Bette Jenses høj mod nord til en parkeringsplads ved Rødsten og videre mod nord til en parkeringsplads på matr.nr. 26 h ved kommunens badeareal, dels ad vejen forbi Nørre Lundgaard til parkeringspladsen ved Langstedhuller. Fredningen skal ikke være til hinder for, at fredningsplanudvalget på den omtalte parkeringsplads på matr.nr. 26 h kan opstille toilet, borde, bænke og kortplancher m.v..
14. Almenheden har iøvrigt ret til gående færdsel ad den på vedhæftede kortbilag viste sti, samt ret til ophold - dog ikke natophold - på de arealer, der på kortbilaget er vist som fredet med offentlig adgang, jvf. iøvrigt naturfredningslovens almindelige bestemmelser. Hunde må ikke medtages. Der må ikke spilles musik eller udvises støjende adfærd. De af fredningsnævnet udfærdigede ordensregler må i det hele efterkommes.

Erstatningerne fastsættes således:

Løbe nr.	Ejer:	Erstatning:
1.	Skamol, Skarrehage Molerværk A/S, 7900, Nykøbing M.	19.100 kr.
2.	Gårdejer Harald Ladegaard, Debel, 7884 Fur.	2.700 -
3.	Gårdejer Søren Poulsen Bro, Debel, 7884 Fur.	2.500 -
5.	Gårdejer Jens Dalsgaard Raakilde, 7884 Fur.	25.000 -
6.	Ingeniør Johannes Madsen. Lindevej 17, 8800 Viborg, og konsulent Søren Gerner Nielsen, Skansevej 73, 3400 Hillerød.	2.400 -
7.	Malermester Arne Døssing, Gl. Almtoftvej, 8620 Kjellerup,	440 -
8.	Skotøjshandler Poul Hald Nielsen, Sønder- gade 7, 8620 Kjellerup.	440 -
9.	Minkfarmer Chr. Christensen, 7884 Fur.	150 -
10.	Adjunkt Stig Rosenstand, Nissum Semena- rieby, 7620 Lemvig.	150.-
12.	Gårdejer Niels Vandborg, 7884 Fur.	1.200 -
13.	Direktør Kristian Møller, Vedbendvej 5, 8240 Risskov.	22.000 -
		<hr/>
		Trp. 76.080 kr.

Løbe nr.	Ejer:	Erstatning:
		Trp. 76.080 kr.
14.	Gårdejer Arne Kristian Mikkelsen, 7884 Fur.	<u>15.000 -</u>
		ialt 91.080 kr. -----

De tilkendte erstatninger vil være at forrente fra dagen for denne kendelses afsigelse med en rente, der er 1% højere end Nationalbankens diskonto på denne dag.

Der tillægges endvidere direktør Kristian Møller i sagsomkostninger 1.000 kr..

Af erstatnings- og omkostningsbeløbene udredes 3/4 af statskassen og 1/4 af Viborg amtsfond.

Rørdam

Aksel Pedersen

Jens Rasmussen

Udskriftens rigtighed bekræftes:

Aksel

FREDNINGSNÆVNET>

1216 IV SV

REG. NR. 5759

21.7.76

F R E D N I N G S N E V N E T
FOR VIBORG AMTS SYDLIGE
FREDNINGSKREDS.

T I L L Æ G S K E N D E L S E
afsagt den 21. juli 1976
i sag nr. J - 35/1970
om fredning af visse arealer på
Midt-Nord Fur.

Ved kendelse afsagt den 6. maj 1974 af fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds blev der truffet bestemmelse om fredning af en række ejendomme på Fur - herunder dele af matr.nr. 24 h, 26 d og 26 q Fur Ø og sogn - ved pålæggelse af visse nærmere fastsatte servitutbestemmelser.

Den 9. september 1974 afsagde overfredningsnævnet kendelse i sagen, hvori det bl.a. udtales:

"Af fredningsnævnets kendelse side 13-14 fremgår det, at sagens lb.nr.1, A/S Skamol, som er ejer af arealerne matr.nr. 24 h, 26 d, 26 q, alle af Fur, har oplyst, at der findes molerforekomster på selskabets ejendom, og har påstået, at forbud mod bl.a. molergravning udgår, således at spørgsmålet først optages til endelig afgørelse, når gravning i området bliver aktuel, formentlig i løbet af 10-15 år. Selskabet har ikke villet forsyne fredningsnævnet med materiale til belysning af krav om erstatning for mistet ret til molergravning.

Fredningsnævnets kendelse har ikke kunnet imødekomme selskabets påstand om, at gravningsforbudet udgår, og fredningsnævnet har efter det af selskabet indtagne standpunkt fundet, at der i mangel af enhver dokumentation ikke er fornødent grundlag for at tilkende erstatning for den mistede adgang til eventuel fortsat molergravning ind på det område der omfattes af fredningskendelsen.

Overfredningsnævnet har ikke fundet at kunne tiltræde den af fredningsnævnet foran refererede stillingtagen vedrørende lh. nr. 1, A/S Skamol's ejendom, idet det efter de foreliggende oplysninger ikke med føje kan afvises, at der på selskabets areal, som nu fredes, findes forekomster af moler. Efter overfredningsnævnets opfattelse burde fredningsnævnet derfor uanset den manglende medvirken fra selskabets side have tilkendt erstatning for det tab, ejeren lider ved den afsagte kendelse, efter først at have søgt tabet nærmere belyst i det omfang det med rimelighed kan ske uden ejerens medvirken, i al fald således at der inden afgørelsen søges indhentet en erklæring fra Danmarks geologiske undersøgelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds den 6. maj 1974 afsagte kendelse i sagen om fredning af Midt-Nord-Fur hjemvises til fredningsnævnet til afgørelse af spørgsmålet om, i hvilket omfang der må antages at tilkomme selskabet A/S Skamol erstatning for mistet gravning af moler på det af kendelsen omfattede område."

Fredningsnævnet forelagde herefter ved skrivelse af 24. september 1974 spørgsmålet om molerforekomsternes mængde for Danmarks geologiske undersøgelse, og også ejeren af ejendommene har søgt spørgsmålet herom belyst ved henvendelse til professor Jan Bondam. Der er fra denne og fra D.G.U. modtaget tildels uoverensstemmende udtalelser. De spørgsmål, disse udtalelser rejser, er dog ikke blevet søgt nærmere belyst, da nævnet af overfredningsplanudvalget i Viborg blev anmodet om at stille sagen i bero for at afvente resultatet af nogle drøftelser, der på bredere grundlag blev indledt med henblik på en vurdering af de samlede molerforekomster på Fur og deres udnyttelse.

Som et foreløbigt resultat af overvejelserne i forbindelse hermed har nævnet modtaget en skrivelse fra fredningsplanudvalget af 8. marts 1976, hvori det bl.a. udtales:

" Siden overfredningsnævnets kendelse er fra bl.a. A/S Skamol modtaget forskelligt materiale, der belyser molerforekomsternes omfang i området. Det modtagne materiale viser, at der er tale om betydelige molerforekomster, og at spørgsmålet om en molerudnyttelse på Skamol's om-

handlede arealer i den verserende fredningssag nøje hænger sammen med tilsvarende spørgsmål i et større område, beliggende umiddelbart vest herfor.

Med henblik på en samfundsmæssig afvejning af øens naturværdier og dens erhvervs- og beskæftigelsesmæssige interesser har fredningsplanudvalget besluttet at tage problematikken omkring molérudnyttelsen på Fur op til en samlet bedømmelse. Til brug ved bedømmelsen agtes i 1976 udarbejdet en analyse af forholdene og optaget forhandling med bl.a. implicerede molérproducenter.

...

Under henvisning til foranstående, og da afslutningen af den verserende fredningssag vanskeligt kan udsættes mere, finder udvalget, at hele spørgsmålet om evt. molérudnyttelse på de af Skamol ejede arealer - bortset fra den i 1955 fredede bræmme omkring Rødsten - bør trækkes ud af den verserende fredningssag, og arealets fremtidige anvendelse i stedet vurderes i sammenhæng med området vest herfor.

Fredningsplanudvalget skal herefter anmode navnet om at udvide fredningsbestemmelsens punkt 2 således (jfr. fredningsnavnskendelsen s.22):

2. Terrænformerne må ikke - hverken midlertidigt eller varigt - ændres ved afgravning eller opfyldning; større sten må ikke sprænges eller borttages.

Forbudet mod gravning skal dog ikke være til hinder for,

at der fortsat graves molér på den sydlige del af matr.nr. 30 ø indtil den på vedhæftede kortbilag viste grænse på betingelse af, at gravningen udføres således, at skranterne mod molérgraven i forhold til de tilstødende arealer, der er omfattet af fredningen, ikke får stejlere hældning end 45° , og at der senest 1 år efter gravningens ophør sker reetablering med hensyn til grovregulering og tilbageførsel af afrømet jord efter anvisning fra fredningsplanudvalget i Viborg,

at molérforekomster kan udnyttes på de af fredningen omfattede dele af matr.nr. 24 h, 26 d og 26 q, dog med undtagelse af det ved overfredningsnævnets kendelse af 16. august 1955 fredede areal (ca. 0,1 ha) af matr.nr. 24 h omkring Rødsten. En sådan udnyttelse skal dog meddeles fredningsnavnet mindst to år før den agtes iværksat, og

at fredningsplanudvalget kan foretage de fornødne anlægsarbejder ved etablering af den offentlige sti over matr.nr. 24 h og 26 d.

Det bedes anført i kendelsen, at fredningsplanudvalget herefter be-

tragter spørgsmålet om evt. molérudnyttelse på de A/S Skamol tilhørende arealer indenfor fredningen - bortset fra omtalte i 1955 fredede bræmme ved Rødsten - som uafklaret, idet udvalget ønsker arealernes fremtidige anvendelse vurderet i sammenhæng med området vest herfor. "

Efter yderligere forhandlinger mellem ejeren af ejendommene matr.nr. 24 h, 26 d og 26 g og fredningsplanudvalget i Viborg om udformningen af de servitutbestemmelser, der bliver tale om at pålægge ejendommene, har nævnet fra ejerens advokat modtaget en skrivelse af 29. juni 1976, hvori det bl.a. udtales:

" Under henvisning til Fredningsnævnets skrivelse af 11.marts d.å..... kan jeg herved på vegne SKAMOL, Skarrehage Molérværk A/S meddele, at såfremt fredningskendelsen ændres i overensstemmelse med Fredningsplanudvalgets forslag af 8. marts 1976 vil der ikke fra SKAMOL blive fremsat erstatningskrav udover det erstatningsbeløb som allerede er tilkendt SKAMOL (kr. 19.100,00). ....

Således som sagen tilsyneladende kan afsluttes må jeg være af den opfattelse, at fredningsmyndighederne har pligt til at godtgøre min klient de med sagens førelse forbundne omkostninger. Jeg gør opmærksom på, at denne sag er af helt afgørende principiel betydning for min klient, og det er endvidere således, at min principale påstand for Overfredningsnævnet nu er accepteret uden behandling af sagen i Overfredningsnævnet, og jeg vil derfor også mene, at min klient ud fra almindelige retsplejemæssige hensyn har krav på at få sine omkostninger godtgjort. Som det vil være Fredningsnævnet bekendt, er der udført et meget betydeligt arbejde i forbindelse med sagens indbringelse for Overfredningsnævnet, idet jeg har gennemgået hele det foreliggende materiale og der er endvidere specielt med henblik på nærværende sag indhentet beregninger af molérreserverne i de af fredningen omhandlede matrikelnumre. Disse beregninger er foretaget af dr. phil. Jan Bondam, og dette materiale er Fredningsnævnet bekendt. Jeg vil foreslå, at der i omkostninger til SKAMOL udredes kr. 18.000,00, idet jeg kan oplyse, at dette beløb, såvidt jeg er orienteret, kun delvis kan dække SKAMOL's omkostninger i forbindelse med fredningssagen. "

Da der herefter er enighed om en ændret udformning af de servitutbestemmelser, der skal pålægges ejendommene og om vilkårene herfor, og da fredningsnævnet kan tiltræde disse ændringer, vil kendelsen for de om-

handlede ejendommens vedkommende være at ændre i overensstemmelse hermed.

Det præciseres - som i slutningen af fredningsplanudvalgets skrivelse af 8. marts 1976 anført - at der ikke herved er taget stilling til, om og i hvilket omfang samt på hvilke vilkår arealerne endeligt bør behandles i fredningsmæssig henseende, og at det er fredningsnævnet bekendt, at der på et senere tidspunkt agtes rejst ny fredningssag både for de her omhandlede ejendomme og for tilgrænsende arealer, hvorunder der vil blive taget endelig stilling til afvejningen af de erhvervsmæssige og de fredningsmæssige interesser på Fur.

Under hensyn bl.a. til, at sagens behandling i væsentlig grad er blevet vanskeliggjort ved ejerens holdning overfor tilvejebringelse af grundlaget for et erstatningskrav og til, at realitetsforhandlinger om fredningens gennemførelse efter sagens hjemvisning endnu ikke har været påbegyndt, finder nævnet ikke at kunne imødekomme ønsket om tillægelse af sagsomkostninger.

Fredningsnævnets kendelse vil indenfor en frist af 4 uger fra kendelsens modtagelse kunne indbringes for overfredningsnævnet.

T h i b e s t e m m e s :

De ved fredningsnævnets kendelse af 6. maj 1974 trufne bestemmelser om fredning af dele af matr.nr. 24 h, 26 d og 26 g Fur Ø og sogn ændres for disse ejendommens vedkommende på følgende punkter:

Til punkt 2 føjes følgende:

Forbudet mod gravning skal ejheller være til hinder for, at molerforekomster kan udnyttes på de af fredningen omfattede dele af matr.nr. 24 h, 26 d og 26 g med undtagelse af det areal på ca. 0,1 ha af matr. nr. 24 h omkring Rødsten, som er fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 16. august 1955. En sådan udnyttelse skal dog meddeles fredningsnævnet mindst to år før den agtes iværksat.

Forbudet mod gravning skal endelig ikke være til hinder for, at frednings-

planudvalget i Viborg kan foretage de fornødne anlægsarbejder ved etablering af offentlig sti over matr.nr. 24 h og 26 d.

Punkt 9 affattes således:

På arealerne må ikke anbringes køretøjer, maskiner, materiel eller materialer af nogen art, dog bortset fra kortvarig anbringelse i landbrugsøjemed og bortset fra den anbringelse af maskiner og materiel m.v., som måtte blive en følge af den under punkt 2 omhandlede gravning på matr.nr. 24 h, 26 d og 26 q.

Rørdam

Alfred Kristiansen

Jens Rasmussen

Udskriftens riethed bekræftes:

Rørdam

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1974, den 9. september, afsagde overfredningsnævnet følgende kendelse i sag nr. 2231/74 om fredning af arealer på Nord-Midt-Fur.

Den 6. maj 1974 har fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds afsagt kendelse om status quo fredning delvis med offentlig adgang for arealer mellem Svenskehule mod vest og det tidligere fredede Langstedhuller mod øst. Det fredede areal udgør godt 30 ha, og der er tilkendt de omfattede ejere en erstatning på 91.080 kr., hvortil kommer sagsomkostninger med 1.000 kr.

Af fredningsnævnets kendelse side 13-14 fremgår det, at sagens lb.nr. 1, A/S Skamol, som er ejer af arealerne matr. nr. 24 h, 26 d, 26 g, alle af Fur, har oplyst, at der findes molerforekomster på selskabets ejendom, og har påstået, at forbud mod bl.a. molergravning udgår, således at spørgsmålet først optages til endelig afgørelse, når gravning i området bliver aktuel, formentlig i løbet af 10-15 år. Selskabet har ikke villet forsyne fredningsnævnet med materiale til belysning af krav om erstatning for mistet ret til molergravning.

Fredningsnævnets kendelse har ikke kunnet imødekomme sel-

skabets påstand om, at gravningsforbudet udgår, og fredningsnævnet har efter det af selskabet indtagne standpunkt fundet, at der i mangel af enhver dokumentation ikke er fornødent grundlag for at tilkende erstatning for den mistede adgang til eventuel fortsat molergravning ind på det område der omfattes af fredningskendelsen.

Overfredningsnævnet har ikke fundet at kunne tiltræde den af fredningsnævnet foran refererede stillingtagen vedrørende lb.nr. 1, A/S Skamol's ejendom, idet det efter de foreliggende oplysninger ikke med føje kan afvises, at der på selskabets areal, som nu fredes, findes forekomster af moler. Efter overfredningsnævnets opfattelse burde fredningsnævnet derfor uanset den manglende medvirken fra selskabets side have tilkendt erstatning for det tab, ejeren lider ved den afsagte kendelse, efter først at have søgt tabet nærmere belyst i det omfang det med rimelighed kan ske uden ejerens medvirken, i al fald således at der inden afgørelsen søges indhentet en erklæring fra Danmarks geologiske undersøgelse.

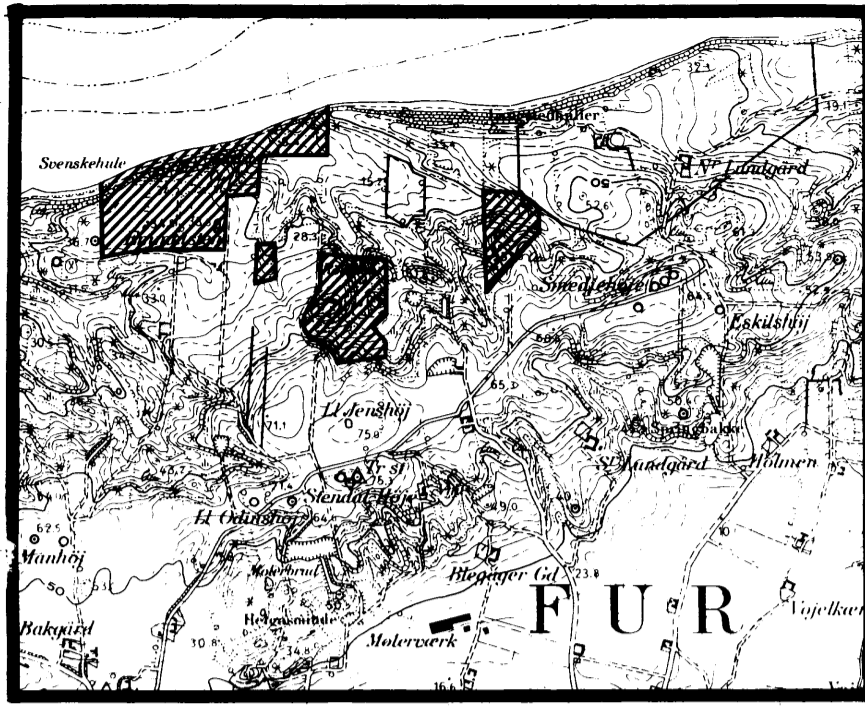
T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Viborg amts sydlige fredningskreds den 6. maj 1974 afsagte kendelse i sagen om fredning af Midt-Nord-Fur hjemvises til fredningsnævnet til afgørelse af spørgsmålet om, i hvilket omfang der må antages at tilkomme selskabet A/S Skamol erstatning for mistet gravning af moler på det af kendelsen omfattede område.

Udskriftens rigtighed bekræftes

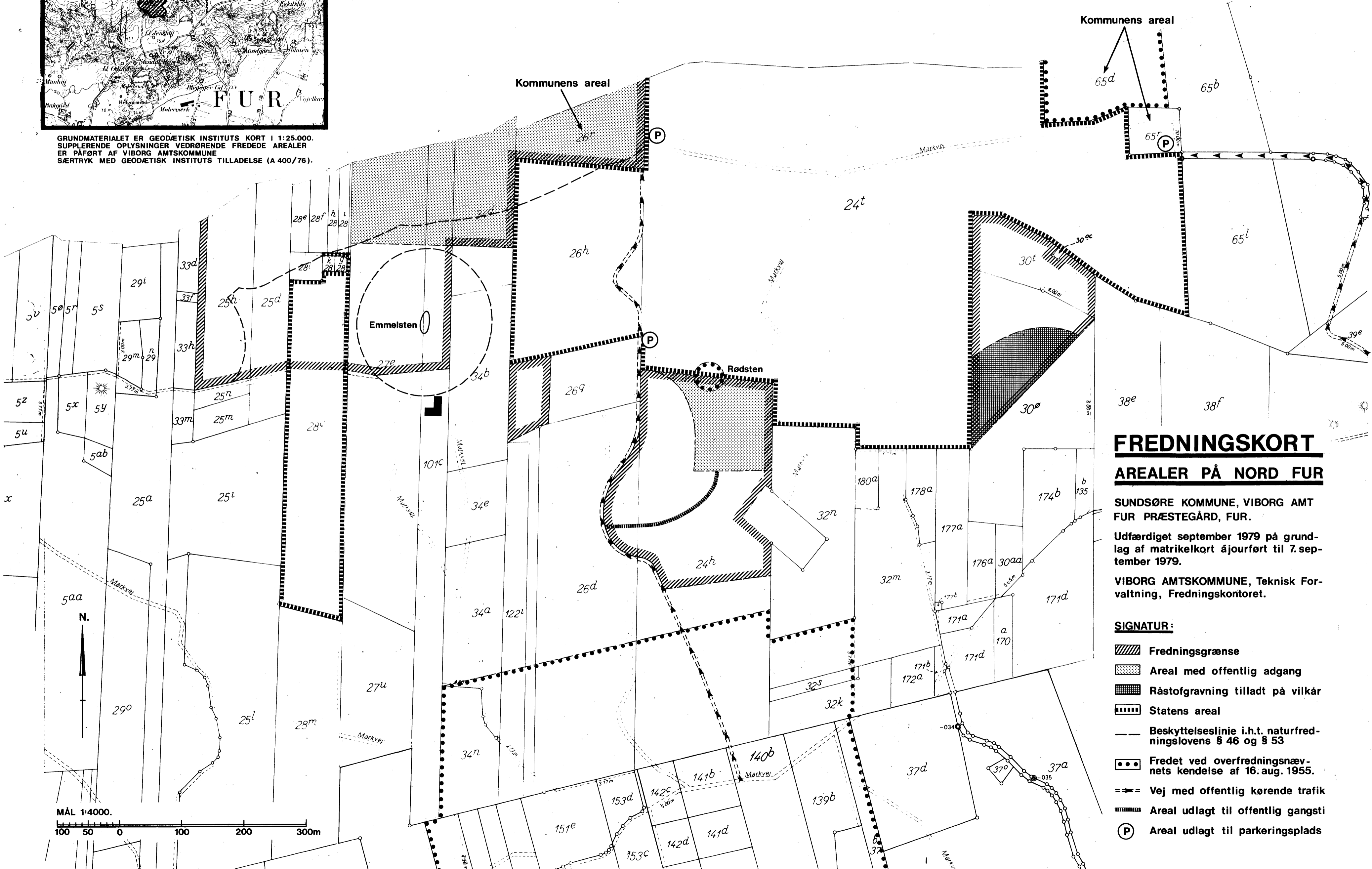

J. Garde

KORT >

GRUNDMATERIALET ER GEODÆTISK INSTITUTS KORT I 1:25.000.
 SUPPLERENDE OPLYSNINGER VEDRØRENDE FREDEDE AREALER
 ER PÅFØRT AF VIBORG AMTSKOMMUNE
 SÆRTRYK MED GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 400/76).

Livø Bredning

FREDNINGSKORT
AREALER PÅ NORD FUR

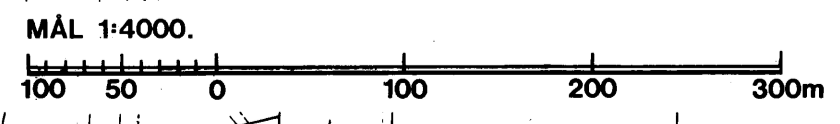
SUNDSØRE KOMMUNE, VIBORG AMT
 FUR PRÆSTEGÅRD, FUR.

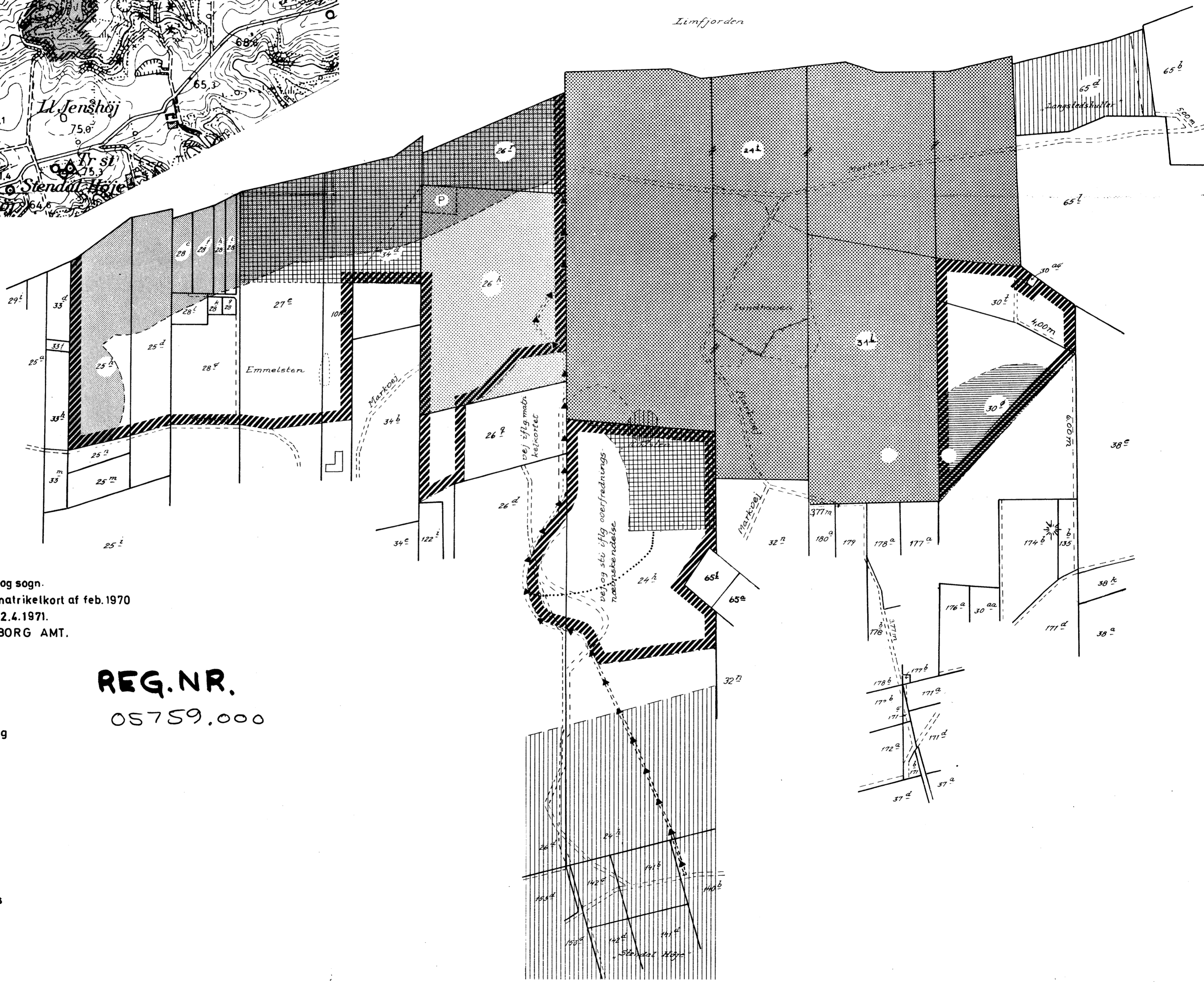
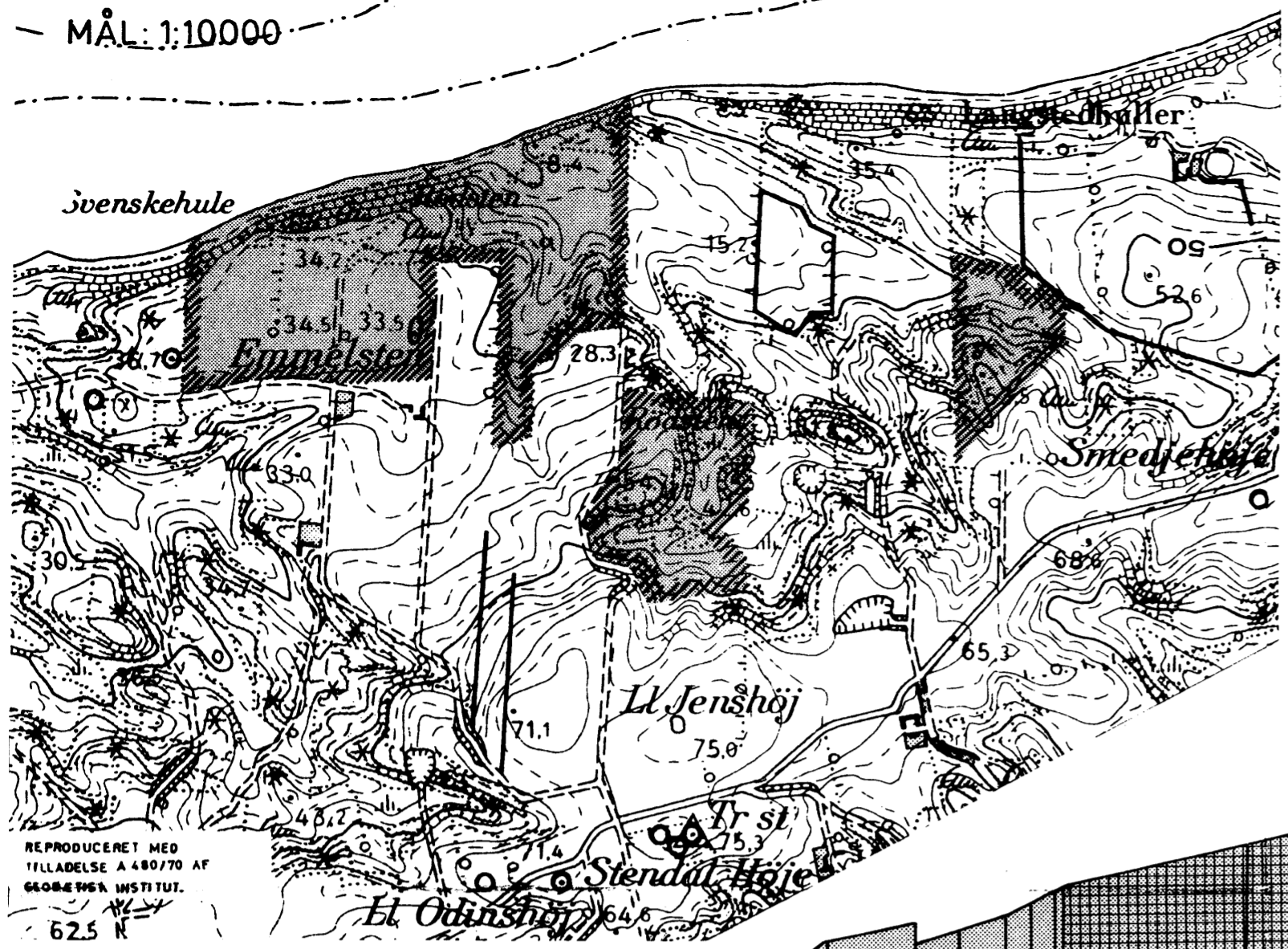
Udfærdiget september 1979 på grundlag af matrikelkort ajourført til 7. september 1979.

VIBORG AMTSKOMMUNE, Teknisk Forvaltning, Fredningskontoret.

SIGNATUR:

- Fredningsgrænse
- Areal med offentlig adgang
- Råstofgravning tilladt på vilkår
- Statens areal
- Beskyttelseslinje i.h.t. naturfredningslovens § 46 og § 53
- Fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 16. aug. 1955.
- Vej med offentlig kørende trafik
- Areal udlagt til offentlig gangsti
- Areal udlagt til parkeringsplads

Fredning af
MIDT-NORD FUR.
Sundsøre kommune, Viborg amt, Fur ø og sogn.
Udfærdiget april 1974 på grundlag af matrikelkort af feb. 1970
(ajourført til 1.4.1974) samt luftfotos af 22.4.1971.
FREDNINGSPLANUDVALGET FOR VIBORG AMT.
MÅL 1:4000

- SIGNATURFORKLARING:
- Fredningsgrænse
  - Foreslås fredet med offentlig adgang
  - Vej med offentlig kørende færdsel
  - Areal udlagt til parkeringsplads
  - Areal udlagt til offentlig gangsti
  - Råstofgravning tilladt på vilkår
  - Arealer pålagt beskyttelseslinier iht. naturfredningsloven
  - Statens areal, hvorpå der ikke begæres rejst fredningssag
  - Under erhvervelse af staten
  - Fredet ved overfredningsnævnets kendelse af 16. aug. 1955.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05759.00

Dispensationer i perioden: 22-01-1999 - 10-08-2001

Udskrift
af
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for Viborg amt

Den 22. januar 1999 holdt fredningsnævnet for Viborg amt møde på nedenstående ejendom.

Mødt var formanden, dommer Knud S. Lund, Thisted, og medlemmerne, det amtsrådsvalgte medlem Harry Hjaltelin, Thisted, og det kommunalvalgte medlem Hans Mikkelsen, Fur.

Der foretoges:

Sag nr. VaF 54/98

Ansøgning om tilladelse til opførelse af tilbygning til eksisterende sommerhus på matr. Nr. 28 I Fur Præstegård, Fur, omfattet af O.F.N.K. af 30. Oktober 1979 vedrørende nordkysten af Fur.

Der fremlagdes:

1. Ansøgning om udførelse af tilbygning til sommerhus.
2. Skrivelse fra Danmarks Naturfredningsforening, af 15. Januar 1999.

For Viborg amt, Miljø og Teknik, mødte Ebbe-Vang Pedersen.

For Sundsøre kommune, Teknik og miljø, mødte Jens Fynne.

Ebbe Vang-Pedersen anførte, at dispensation kan medføre ændret brug af området, idet der indenfor kort afstand ligger 2-3 huse, der ligeledes vil kunne ønske udvidelse Yderligere er ansøgerens hus opført ulovligt, men senere lovliggjort.

Nævnet meddelte tilladelse til tilbygning til huset i overensstemmelse med det fremsendte projekt med hensyn til størrelse og materialevalg. En tilladelse er imidlertid betinget af, at beplantning rundt om huset opretholdes i nuværende form.

Tilladelse til opførelse af carport nægtes under hensyn til ejendommens karakter af fritidshus.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens kapitel 12 indbringes for Naturklagenævnet af blandt andet den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Viborg amt, Skovgade 30, 7700 Thisted, der sørger for videresendelse af klagen til Naturklagenævnet.

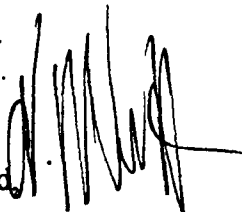

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, må tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Naturklagenævnet.

Sagen sluttet.
Mødet hævet.

Knud S. Lund
formand.

N.H. Wulff
d.fm.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Fredsingsnævnet for Viborg amt, den

1 FEB. 1999

Udskrift
af
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for Viborg amt

Den 8. juni 2001 holdt Fredningsnævnet for Viborg amt møde på nedennævnte ejendom.

Mødt var formanden, dommer Knud S. Lund, Thisted, det amtsrådsvalgte medlem Harry Hjaltelin, Thisted, og det kommunalvalgte medlem Hans Mikkelsen, Fur.

Der foretoges:

Sag nr. VaF 9/2001

Ansøgning om tilladelse til opførelse af garage på matr. nr. 28 e Fur Præstegård, Fur, omfattende fredning af arealer ved nordkysten af Fur.

Der fremlagdes:

1. Brev af 2. februar 2001 fra Sundsøre kommune, Planlægningsafdelingen, med bilag.
2. Kendelse af 30. oktober 1979.

For Viborg amt mødte Anne Mette Andersen.

For Sundsøre kommune mødte Jens Fynne.

I supplement til ansøgning af 31.1.2001 anførte Lis og Poul Erik Houbo, at garagen skal have et omfang på 45 m², idet den både skal anvendes til bil og havemøbler. I øjeblikket må havemøblerne i stedet slæbes frem og tilbage mellem helårsboligen og sommerhuset. Garagen tænkes opført så den lukkes inde bag træer og således ikke kan ses fra markvejen eller kysten. Det gamle cykelskur vil i stedet blive fjernet.

Sommerhuset anvendes i øjeblikket til udlejning, men ejerne påtænker at anvende det mere permanent om nogle år.

Jens Fynne oplyste med henvisning til lokalplanen for området, at Sundsøre kommune er positivt indstillet overfor opførelse af garagen.

Anne Mette Andersen anførte, at grunden, hvorpå bygningen ønskes opført, ligger indenfor strandbeskyttelseslinien, som går fra kysten og 100 m ind i landet. Amtet er derfor negativt indstillet overfor opførelse af garagen.

Fredningsnævnet fandt ikke grundlag for at meddele tilladelse til at lade den ansøgte garage/og redskabsskur opføre, dels da grunden hvorpå bygningen skal opføres er fredet, dels da repræsentanten for amtet har oplyst, at grunden ligger indenfor strandbeskyttelseslinien og dels da bygningen arealmæssigt anses at have et for stort omfang.

Ad: 2001-1211/13-012

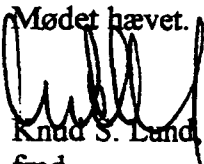
Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens kapitel 12 indbringes for Naturklagenævnet af blandt andet den, der har begæret Fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Viborg amt, Skovgade 30, 7700 Thisted, der sørger for videresendelse af klagen til Naturklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Sagen sluttet.

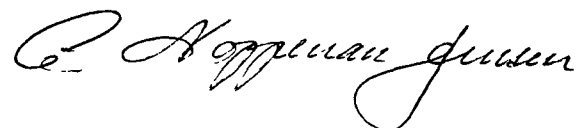
Mødet hævet.

Knud S. Lund
fmd.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Fredningsnævnet for Viborg amt, den

11 JUNI 2001

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
14. AUG.

Udskrift
af
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for Viborg amt

Den 10. august 2001 holdt Fredningsnævnet for Viborg amt møde på Fur.

Mødt var formanden, dommer Knud S. Lund, Thisted, det amtsrådsvalgte medlem Harry Hjaltelin, Thisted, og det kommunalvalgte medlem Hans Mikkelsen, Fur.

Der foretoges:

Sag nr. VaF 25/2001

Ansøgning om tilladelse til opførelse af garage på matr. nr. 28 i Fur Præstegård, Fur, omfattet af fredning af arealer ved nordkysten af Fur.

Der fremlagdes:

1. Brev af 1. august 2001 fra Sundsøre kommune, med bilag.

For Sundsøre kommune mødte Jens Fynne.

For Viborg amt mødte Anne Mette Andersen.

Der blev foretaget besigtigelse den 8. juni 2001 i forbindelse med behandling af sag nr. VaF 9/2001 på nabogrunden matr. nr. 28e Fur Præstegård, Fur.

Fredningsnævnet godkendte byggeriet i overensstemmelse med ansøgning af 1. august 2001 og det medfølgende rids, således at bygningen bliver på i alt 30 m² og males svarende til det bestående sommerhus.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelseslovens kapitel 12 indbringes for Naturklagenævnet af blandt andet den, der har begæret Fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Viborg amt, Skovgade 30, 7700 Thisted, der sørger for videresendelse af klagen til Naturklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, må tilladelsen ikke ud-

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/13-0012
Akt. nr. 6

Bll. 1

nyttes, medmindre den opretholdes af Naturklagenævnet.

Sagen sluttet.

Mødet hævet.

Knud S. Lund,
fm.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Fredningsnævnet for Viborg amt, den

13. Aug. 2001

